

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/200/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7618207591
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kolesár
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7618207591.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Kolesára a sudkýň JUDr. Jarmily Čabaiovej a JUDr. Jarmily Maximovej v spore žalobcov: 1/ H. P., nar. X.X.XXXX, bytom W. XX, 2/ X. V., nar. XX.XX.XXXX, M. U. N. X, Q. a 3/ F. P., nar. X.XX.XXXX, bytom V. XX, všetci žalobcovia zastúpení JUDr. Miroslavou Slovinskou, advokátkou, so sídlom Štefánikovo námestie 13, Spišská Nová Ves, proti žalovaným: 1/ W. X., nar. XX.X.XXXX, bytom na neznámom mieste, zastúpený Mgr. Ivanom Mazancom, advokátom, so sídlom Metodova 12, Prešov, 2/ F. X. st., nar. X.X.XXXX, bytom na neznámom mieste a 3/ F. X. ml., nar. niekedy v roku XXXX, bytom na neznámom mieste, žalovaní v 2. a 3. rade zastúpení Mgr. Ivanom Mazancom, advokátom a Slovenským pozemkovým fondom, Búdkova 36, Bratislava, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, o odvolaní žalobcov proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves z 3. februára 2020, č. k. 1C/58/2018-361

rozhodol:

P o t v r d u j e uznesenie v napadnutom výroku o zastavení konania a vo výroku o trovách konania.

Žiadna zo strán n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým uznesením zastavil konanie, rozhodol o trovách konania tak, že žiadnej zo strán nárok na ich náhradu nepriznal a vrátil žalobcom časť zaplateného súdneho poplatku. Súd prvej inštancie rozhodol o zastavení konania procesným postupom podľa ust. § 161 ods. 2 C.s.p., z dôvodu nedostatku procesnej subjektivity žalovaných. K tomuto záveru prvoinštančný súd dospel na podklade úvahy, že „Zo žaloby vyplýva (č.l. 3 spisu), že všetci žalovaní zomreli v čase pred podaním žaloby“, že v prípade žalovaných v 1. a 3. rade je táto skutočnosť výslovne poznamenaná aj v katastri nehnuteľností a že aj sami žalobcovia prezentujú, že podľa ich vedomostí žalovaní „...zomreli v neznámych dobách na neznámych miestach“, s tým, že len vo vzťahu k žalovanému v 2. rade v tomto smere spresnili, že padol ešte počas 1. svetovej vojny ako vojak na území Poľska. Skutočnosť, že žalovaní v čase začatia konania nežili považoval súd prvej inštancie za neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorý bráni vecnému prejednaniu žaloby. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie s odkazom na ust. § 256 C.s.p. tým, že zastavenie konania síce zavinili žalobcovia uplatnením nároku voči zomrelým osobám, avšak subjektom bez právnej subjektivity voči nim nemohlo vzniknúť právo na náhradu trov konania. Napokon o vrátení zaplateného súdneho poplatku rozhodol prvoinštančný súd z dôvodu zastavenia konania s použitím ust. § 11 ods. 3, 4 a 11 zák. č. 71/1992 Zb., v znení neskorších zmien a doplnkov.

2. Len proti výroku tohto uznesenia o zastavení konania podali žalobcovia odvolanie, v ktorom polemizovali so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku procesných podmienok konania na strane žalovaných. V súvisiacej argumentácii odvolatelia vyzdvihli, že žalovaní majú podľa zák. č. 180/1995 Z. z. status nezistených vlastníkov, z ktorého dôvodu sú v konaní zo zákona (zák. č. 330/1991 Zb. a zák. č. 326/2005 Z. z.) zastúpení štátnym podnikom Lesy Slovenskej republiky (všetci žalovaní vo vzťahu k lesným pozemkom) a Slovenským pozemkovým fondom (len žalovaní v 2. a 3. rade k iným než lesným

pozemkom). Prezentovali názor, že za nezisteného vlastníka je potrebné považovať takého, ktorého identifikačné údaje nie sú známe, bez ohľadu na to, či žije alebo nie. Podľa ich presvedčenia totiž sú takmer všetci neznámi vlastníci vlastne nebohé osoby, po ktorých nebolo prejednané dedičstvo. Súc si vedomý i tohto momentu, zákonodarca priznal týmto osobám právnu subjektivitu cez kategóriu neznámeho, resp. nezisteného vlastníka. Sledovalo sa tým podľa presvedčenia odvolateľov, umožniť usporiadanie vlastníctva v súdnom konaní aj k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností v prospech takýchto osôb. Na podporu svojej argumentácie žalobcovia v odvolaní odkázali na závery vyplývajúce z uznesenia NS SR sp. zn. 8 Cdo 31/2018 z 15. apríla 2019.

3. Slovenský pozemkový fond, ako zástupca žalovaných v 2 a 3. rade, vo svojom vyjadrení k odvolaniu prisvedčil správnosti záveru súdu prvej inštancie o nesplnení procesných podmienok konania na strane žalovaných, s dôrazom na to, že nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania už v čase podania žaloby predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienok konania, ktorý má aj podľa uznesenia NS SR sp. zn. 3 Cdo 297/2012 z 10. januára 2013, na ktoré vo vyjadrení odkázal, vždy za následok zastavenie konania.

4. Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, sa ako zástupca všetkých žalovaných vyjadril k odvolaniu prostredníctvom splnomocneného advokáta. Vo svojom stanovisku sa vo všeobecnosti stotožnil s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie a s jeho dôvodmi a polemizoval v ňom aj s konkrétnymi časťami odvolacej argumentácie žalobcov. Odmietol ich názor, že za neznámych vlastníkov, pri ktorých zákon predpokladá, že ich bude v súdnych konaniach zastupovať, možno považovať aj zosnulé osoby. Akcentoval zároveň, že so smrťou procesný poriadok spája zánik procesnej subjektivity, nedostatok ktorej má za následok vždy zastavenie konania.

5. Žalobcovia vo svojej odvolacej replike vyzdvihli, že účelom pozemkových úprav je usporiadanie pozemkového vlastníctva, s ktorým korešponduje tiež záujem dedičov na vysporiadaní vlastníctva po predkoch. Tomuto zámeru zodpovedá podľa ich názoru aj konštrukt neznámych vlastníkov, pri ktorých zákonodarca predpokladá, že budú v sporoch zastúpení zákonom určeným správcom. Žalobcovia poukázali tiež na tendenčnosť postoja štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky k nároku smerujúcim k usporiadaniu vlastníctva. Podľa nimi prezentovaného presvedčenia tým správca lesných pozemkov neznámych vlastníkov presadzuje vlastné ekonomické záujmy. Žalobcovia v odvolacej replike nad rámec dôvodov uvedených v odvolaní tiež namietali, že postupom súdu prvej inštancie im bolo znemožnené objektivizovať skutkový stav prostredníctvom svedectiev žijúcich obyvateľov obce W.. Vo svetle aj tejto skutočnosti odvolatelia namietali príliš formalistický prístup prvoinštančného súdu pri interpretácii (bližšie neoznačených) zákonných ustanovení.

6. Slovenský pozemkový fond v odvolacej duplike na margo tvrdenia žalobcov, že im ide o usporiadanie vlastníctva po predkoch, prezentoval názor, že ako dedičia sa majú uchádzať o prejednanie majetku po zomrelých predovšetkým v dedičských konaniach a že sa v okolnostiach prípadu javí, že žalobcovia svojou žalobou dedičské konania obchádzajú.

7. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) prejednal odvolanie žalobcov ako podané včas (§ 362 C.s.p.), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 C.s.p., z hľadiska odvolaním uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. a dospel k záveru, že nie je (odvolanie) dôvodné.

8. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia, a preto v súlade s ust. § 387 ods. 2 C.s.p. konštatuje, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje bez akýchkoľvek výhrad za vecne správne (§ 387 ods. 1 C.s.p.) a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok (§ 387 ods. 3 veta prvá C.s.p.). Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné argumenty žalobcov v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá C.s.p.), odvolací súd dodáva:

9. Odvolacia argumentácia žalobcov je vystavaná na právnom konštrukte, že samotný účel zavedenia kategórie nezistených vlastníkov predurčuje, že do nej spadajú ako žijúci tak aj nežijúci vlastníci nehnuteľností, ktorých identifikačné údaje nie sú v katastri nehnuteľností evidované vôbec alebo aspoň

čo do ich bydliska (sídla). Ideovú oporu pre tento svoj názor žalobcovia vzhľadli v uznesení NS SR sp. zn. 8 Cdo 31/2018 z 15. apríla 2019, z ktorého použili formulácie nachádzajúce sa v bodoch 51 a 52 jeho odôvodnenia. Tento argumentačný odkaz je však z pohľadu odvolacieho súdu v žalobcami použitom kontexte neprístojný, nakoľko v zmieňovanej časti rozhodnutia sa NS SR vysporiadaval s inštitucionálnou podstatou kategórie nezistených vlastníkov len z pohľadu minimálnych náležitostí označenia nezisteného vlastníka v žalobe. Hneď v nadväzujúcej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia však NS SR jasne vyjadril, že predpokladom pre to, aby bolo možné v sporovom konaní vec prejednať s nezisteným vlastníkom, zastúpeným Slovenským pozemkovým fondom (resp. štátnym podnikom Lesy Slovenskej republiky - pozn. odv. súdu) je jeho existencia, čo u fyzickej osoby znamená, že ešte žije a u právnickej osoby, že vznikla a dosiaľ nezanikla. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí formuloval jednoznačný a aj pre túto vec výstižný záver (v úplne opačnom význame, než to prezentovali žalobcovia), že „Takéto takéto označenie („nezistený/neznamý vlastník zastúpený Slovenským pozemkovým fondom alebo štátnym podnikom Lesy Slovenskej republiky - pozn. odv. súdu) ale naopak nemohlo prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí neboli známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistoval a nebolo zrejmé, kto bol jeho právnym nástupcom“. Zahrnutie pod neznámeho vlastníka tiež neexistujúcej osoby by podľa v tomto rozhodnutí vyjadreného názoru bolo „ pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou bez potreby dokazovania alebo tiež tzv. notoriou, že mŕtva fyzická osoba ani už zaniknutá osoba právnická nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti išlo takpovediac ruku v ruku i nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania (v súčasnosti procesnej subjektivity) a ak takéto skutočnosť tu bola už v čase začatia konania (na rozdiel od úmrtia fyzickej osoby či zániku osoby právnickej až v jeho priebehu, za určitých okolností reparačných postupmi podľa § 107 O.s.p.), vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto „subjektu“ do súdneho konania nešlo napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu muselo dôjsť (bez ďalšieho) v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania (podľa § 19 a § 104 ods. 1 vety prvej O.s.p.)“. V tomto rozhodnutí sa podľa v ňom vyjadreného odkazu najvyšší súd inšpiroval svojim skorším uznesením sp. zn. 6 Cdo 11/2016 z 24. februára 2016, ktorý má pre posúdenie tejto veci význam aj svojim záverom k spôsobu posudzovania prípadov, kedy smrť nezisteného vlastníka síce nebola jednoznačne zistená, ale so zreteľom na všetky skutočnosti sa javí byť vysoko pravdepodobná. K tejto otázke NS SR v zmieňovanej uznesení formuloval záver, že neodstrániteľnú prekážku zakladá už skutočnosť, že „ s prihliadnutím k bežnej i najdlhšej známej dĺžke života sa to (že strana žije - pozn. odvolacieho súdu) nejaví pravdepodobným, resp. javí omnoho menej pravdepodobným, než možnosť opačná“. Zostáva dodať, že v tomto konkrétnom prípade NS SR vzhliadol na strane subjektu prekážku konania preto, že nepovažoval za pravdepodobné aby ešte žil vo veku 122 rokov. Prenesené na daný prípad možno podľa názoru odvolacieho súdu rovnaký záver prijať aj vo vzťahu k žalovaným, ktorých smrť, odhliadnuc od toho že ju tvrdia samotní žalobcovia, javí sa byť vysoko pravdepodobná vzhľadom na vek, ktorého by sa k dnešnému dňu dožili (žalovaný v 1. rade 172 rokov, žalovaný v 2. rade 139 rokov a žalovaný v 3. rade 115 rokov).

10. Z týchto dôvodov odvolací súd procesným postupom podľa ust. § 387 ods. 1 C.s.p. vecne správne rozhodnutie súdu prvej inštancie, potvrdil ako v napadnutom zastavajúcom výroku tak aj v závislom výroku o trovách konania.

11. Podľa ust. § 396 C.s.p. , ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

12. Podľa ust. § 262 ods. 1 C.s.p., o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

13. Podľa ust. § 255 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. (2) Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

14. Podľa ust. § 256 ods. 1 C.s.p., ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

15. V súlade s citovanými ustanoveniami zákona by inak vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania plne procesne úspešným žalovaným. Tí ale, ako už bolo opakovane vyjadrené, nemali už v čase začatia konania spôsobilosť na práva a povinnosti, čím je vylúčené, aby vo vzťahu medzi nimi a žalobcami vznikli akékoľvek práva a povinnosti tiež procesnej povahy, povinnosť nahradiť trovy konania a jej zodpovedajúce právo nevynímajúc. Z tohto dôvodu rozhodol odvolací súd o trovách odvolacieho konania vyslovením, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, s analogickým použitím ust. § 255 ods. 2 a 256 ods. 1 C.s.p.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné (§ 355 C.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.